

ENAKOPRAVNOST

QUALITY

NEODVISEN DNEVNIK ZA SLOVENSKE DELAVCE V AMERIKI

The Oldest
Slovene
Daily in
Ohio
Best
Advertising
Medium

FOR DEFENSE
BUY
UNITED STATES
SAVINGS
BONDS
AND STAMPS
Najstarejši
slovenski
dnevnik v
Ohio
Oglaš v tem
listu so
uspešni

VOLUME XXV. — LETO XXV.

CLEVELAND, OHIO, TUESDAY (TOREK), JANUARY 13, 1942.

ŠTEVILKA (NUMBER) 10

ROOSEVELT IMENOVAL NOV DELAVSKI VOJNI ODBOR

Odbor tvori dvanajst članov, katerih bo četvero predstavlja publiko, delavstvo in industrijo.

ODBOR BO POSREDOVAL V SPORIH TER PREČEVAL STAVKE IN IZPORE

WASHINGTON, 12. januarja. — Predsednik Roosevelt je ustanovil danes z eksekutivnim ukazom Narodni vojni delavski odbor, kateremu bo načeloval William H. Davis, predsednik Nacionalnega obrambnega posredovalnega odbora.

Novi odbor sestaja iz dvanajstih članov; po štirje člani odbora predstavljajo javnost, industrijo in delavstvo. Odbor je bil ustanovljen za posredovanje vseh delavsko-industrijskih nesporazumov in za prečiščevanje stavk in izporov, da bo učinkovitejša vojna produkcija.

Reprezentacija javnosti Poley Davisa tvorijo ta odbor se sledeči člani:

Podpredsednik George W. Taylor, profesor ekonomije na univerzi Pennsylvanije; Frank Graham, predsednik vseučilne North Caroline, in Wayne Morse, dekan pravne fakultete na univerzi države Oregon. Namenjeni zastopajo široko ameriško javnost.

Predstavniki delavstva Delavstvo predstavljajo sledeči: Thomas Kennedy, tajnik sindikata United Mine Workers

America organizacije; George E. L. R. J. Thomas, predsednik United Automobile Workers of America organizacije; Matthew Hill, podpredsednik Ameriške delavske federacije.

Zastopniki industrije Delodajalce pa predstavljajo: A. W. Hawkes, predsednik Ameriške trgovske zbornice in predsednik Congoleum, Nairin, Inc.; Roger D. Lapham, predsednik direktorija American Hawaiian Steamship Co.; E. J. Millan, predsednik Standard Lifting Mills, Inc., in Walter Teagle, predsednik direktorija Standard Oil Co. v New Jerseyju.

Japonci še vedno prodirajo proti Singapuru in v Holandsko Indijo

Angleži priznavajo, da so se umaknili iz Kuala Lumpurja, središča pridobivanja kavčuka in glavnega mesta Federacije malajskih držav. — Kitajci še vedno zmagujejo.

Japonci si utirajo pot v Holandsko Vzhodno Indijo kakor tudi proti Singapuru in Angliji. Zmagujejo, da so se umaknili iz Kuala Lumpurja, važnega središča pridobivanja kavčuka in glavnega mesta Federacije malajskih držav.

Angleži priznavajo, da so vrnili novo obrambno črto pod Kuala Lumpurjem, približno 150 milj severno od Singapora.

Kitajski angliška premoč v zraku Neki visok angleški častnik v Singapuru je izjavil, da so prisile v Singapuru velike množice italijanov in da bodo imeli zavezniški zrakom tri dni premoč v zraku. Kitajci uničili 100.000 Japoncev Cankarjeva, Kitajska, 12. januarja. — Kitajsko poveljstvo poroča, da so uničili 33 japonskih letal na štirih daleč vsakebi letal.

ležečih frontah. Kitajci spretno izrabljajo prilike, ki se jim nudijo, ter neumisljeno bijejo Japonce, ki so zdaj zaposleni na številnih novih frontah.

Istočasno se poroča o vdoru kitajskih čet v Burmo, da se tam združijo z angleškimi četami pri napadu na japonski bok v Thailandu in Indo-Kini.

Kitajci namerajajo, da so popolnoma uničili japonsko armado 100.000 mož, ki je zdaj že v tretje napadla mesto Čangso z namenom, da ga zavzame.

Akcija ameriških letalcev v Kini New York, 12. januarja. — Ameriški letalci, ki se nahajajo kot prostovoljci pri kitajski armadi, so v soboto sestrelili 24 japonskih letal, kakor poroča londonski radio. Tekom dveh dni, v petek in soboto, so sestrelili Amerikanci 33 japonskih letal.

"Vražja vdova" v Slov. del. domu

V nedeljo popoldne je dal dramski zbor "Anton Verovšek" na odru Slovenskega delavskega doma na Waterloo Rd., igro v treh dejanjih "Vražja vdova." Na splošno je bila igra dobro igrana in je ugajala, posej je bil zadovoljiv, dasi bi bil lahko boljši.

Naslovno vlogo "vražje vdove" Drobilčeve Mete, je igrala J. Primc, ki se ji na prvi pogled pozna, da je inteligentna in zmorna igralska moč, toda ne za vloge tega tipa, ki zahtevajo resolutnih in močnih čisto grobih Kastelk. Prepričevalno groba in resolutna ni bila, ker ni to pač v njenem karakterju, dasi je dobra igralka, o kateri se zdi, da bi v vlogi blage žene triumfirala.

Njeno hčerko Zalko je prav posrečeno igrala C. Jaklich, ki smo jo opazili že večkrat v dobrih vlogah na odru. Zaljubljenega in naivnega slovenskega dekleta je dobro pogodila.

Pavleta, kmečkoga fanta, je predstavljala F. Zakrajšek. Če se ne motimo, je on nov pojav na odru. Bil je dober, le roke so mu bile, zlasti med petjem, nekam odveč.

Imenitno dvojico sta podala osebenjaka Trobec (A. Božič) in Žefran (P. Šter). Vlogi, ki sta jima bili kakor "po meri prirojeni." Še boljši prizor pa se je nudi, ko se jima je pridružil še vdovec in gruntar Kolenc (J. Godec), ki je igro tudi režiral. Godec je že nešteto krat dokazal, da je v te vrste vlogah neprekosljiv. On je ves samsvoj, nič naštudiran, nič izmalčen, kar velja v teh vlogah tudi o Božiču in Šteru.

Kmeta Zutka, nekoliko omejenega copato-moža, je igral F. Jereb, ki je bil sicer dober, toda iz svoje, čeprav ne velike, toda hvaležne vloge, bi res lahko ustvaril tip, nad katerim bi publika pokala od smeha.

Zdaj preostane še Marjana, Zutkova žena in Pavletova "nevesta," ki jo je sijajno podala M. Bašič, znana izborna igralka takih in podobnih vlog. Tudi v tej vlogi je bila izborna, dasi se zdi, da je v svojem objemjanju in poljubovanju malce pretiravala in da je bilo tega nekoliko preveč. Nepozabna pa je bila ob svojem prvem pojavu ob Pavletovi strani s svojo naivno, muzajočo se ljubeznijo.

Prvi dve dejanji sta bili dobro in gladko odigrani, česar se ne more reči o tretjem, v katerem je motilo šepetanje suflerja, ki je bil prisiljen, krepko pomagati.

Po predstavi se je vršil ples, za katerega je igral Vadnalov orkester.

Dramskemu zboru "Verovšku" se vidi, da je v njem še dosti življenja, česar ne bi bilo soditi po dopisih, ki se pojavljajo v zadnjem času in v katerih se vse preveč naglašajo njegovo splošno hiranje in bližajoča se smrt. Pisec teh vrst je posetil zadnji dve leti mnogo Verovških predstav, ki so večinoma vse i z moralnega i z materialnega ozira dobro izpadle, sodeč po kvaliteti predstav in po poseti publiko. To velja tudi o zadnji predstavi kakor tudi o posetu, zato se zdi, da smo v tem oziru nekoliko preveč pesimistični. — Š.

ZGODBA O KISLEM GROZDJU

BERLIN, 12. januarja. — Nemški radio naznanja: "Rusi so naredili svojo 'največjo napako,' ker so vrgli vse svoje moštvo in material v bitke na vzhodni fronti, in zgodovina bo potrdila to napako."

Rusko prodiranje ni v škodo Nemcev, je ugotovil dalje radio-oznanjevalec, — temveč je to prodiranje, Nemcem celo v korist, ker je povzročilo Rusom ogromne izgube. "Pomlad bo prinesla drugo fazo vojne."

(Toda to še ni vse nič; kapitalna stvar šele pride. Čujte): "Ruske izgube so tako velike, da nemška informacijska služba noče še navesti njih števil, ker bi v tem slučaju angleška in ameriška propaganda zadržala, 'da so te številke navadna propaganda Nemčije.'

Rusi žrtvujejo tisoče mož, da morejo zavzeti ozemlje, 'katero bi zaradi nemškega zimskega umika vseeno lahko zasedli...'

Pa si pomagajte! ...

Trenje med nemško armado in mornarico

Nezadovoljstvo, ki je nastalo med armadnimi častniki, se je zdaj razširilo tudi v nemško mornarico.

LONDON, 12. januarja. — Iz verodostojnega vira, čigar informacije so bile doslej vedno točne, se javlja, da se je nezadovoljstvo, ki se je pojavilo med častniki nemškega armadnega poveljstva, razširilo zdaj tudi na mornariške kroge, kjer je nastalo trenje med velikim admiralom Readerjem in podadmiralom Doenitzom.

Podadmiral dolži svojega predstojnika odgovornosti za izjavitev kampanje z nemškimi podmornicami. Dolži ga, da je dovolil cirkulacijo netočnih vesti o potapljanju angleških in ostalih zavezniških ladij, katere vesti so bile daleč pretirane in niso odgovarjale resnici; da je dovoljeval pripovedovanje nemškemu ljudstvu glede gradnje novih podmornic, o katerih se je lagalo, da se grade mnogo hitreje kakor pa je bilo res, in končno, da je dovolil gestapu in nacističnim SS elitnim četam, da so zapirale nemške mornarke, ki so se vračali nazaj s svojega križarenja s podmornicami po oceanu ter v svoji nezavestnosti govorili o vladi in nazizmu stvari, katerih ne bi smeli.

Dalje se iz Londona potrjuje vest, da je maršal Keitel — kakor nedavno njegov kolega maršal Brauchitsch — res nenadoma "zbolel."

Kultura

CANKARJEVA SEJA

Jutri večer se vrši redna mesečna seja dram. zbor "Ivan Cankar" v običajnih prostorih. Prošeni so člani nadzornega odbora, da pridejo ob 7. uri, da jim bo mogoče še pred sejo žigosati vstopnice za prihodnjo Cankarjevo igro "Bachelor Buddies," igrano v nedeljo 25. januarja v Slovenskem narodnem domu.

General Draža Mihajlovič imenovan za vojnega ministra

Jugoslovanska vlada ga je imenovala na to mesto iz hvaležnosti za njegove ogromne zasluge, ki si jih je stekel za domovino.

London, 12. januarja. — Jugoslovanska vlada v Londonu je imenovala danes generala Draža Mihajloviča, poveljnika jugoslovanske armade in četnikov, katera sila šteje danes že okoli 300.000 mož, za vojnega ministra Jugoslavije. Vlada naznanja, da bo hrabri jugoslovanski general podal zaprisego tekem 24 ur, stoječ pred mikrofonom, ki bo ponesel to zaprisego v ostale dele sveta.

To bo zdaj prvokrat v zgodovini, da bo mož, za čigar glavo je razpisana visoka denarna nagrada, zavzel tako važno ministrsko mesto. Jugoslovanska vlada je naredila to gesto iz hvaležnosti do generala in njegovih bojnikov in v priznanje njegovih zaslug.

Jugoslovanska vlada naznanja, da bo stopil general Draža Mihajlovič pred radijski mikrofoni, kjer bo položil roko na pravoslavno biblijo ter prisegel: "Jaz, Draža Mihajlovič, prisegam, da bom vršil svoje dolžnosti, dokler me istih ne razreši smrt ali pa osvoboditev moje domovine izpod nasilnikov."

Vojaki in četniki pod generalom Mihajlovičem kontrolirajo velik del Srbije in najvažnejše železnice v deželi.

Nov grob

Po dolgi bolezni je umrla na svojem domu Johana Blatnik, rojena Mišmaš, stara 63 let. Doma je bila iz Hinj pri Žužemberku, odkoder je prišla v Cleveland pred 42 let; soproj John ji je umrl pred 13 leti. Tukaj zapušča šest sinov: Johna, Victorja, Edwarda, Josepha, Frančka in Alberta, in dve hčeri: Jennie in Mildred Ringenbach, brata Johna Mišmaš, dve sestri: Margaret Petrič in Rose Udovič, v starem kraju pa eno sestro. Bila je članica društva Marije Magdalene, št. 162 KSKJ, podr. št. 25 SZZ in Oltarnega društva sv. Vida. Pogreb se bo vršil v četrtek zjutraj ob 8:30 iz hiše žalosti, 1026 E. 71st St., v cerkev sv. Vida in na Kalvarijo pokopališče pod vodstvom Frank Zakrajšek pogrebnega zavoda. Bodi ji ohranjen blag spomin, preostalim naše sožalje.

Zahvala

Dram. zbor "Ivan Cankar" se najtopleje zahvaljuje Mr. Hodniku, 1203 Addison Rd., za lepo zbirko bronastih zvončev, ki nam bodo marsikdaj prav prišli. Obenem bi želeli poizvedeti, ako ima kdo izmed naših ljudi še dobro ohranjeno, z usnjem tapecirano zofo ali stole in bi se jih radi iznebili, ali kako pokončno omaro. — Odbor.

V bolnici

V Five Points Clinic bolnici se nahaja Mrs. Jennie Godina, 19805 Mohawk Ave. Prestala je težko operacijo in sedaj se ji stanje obrača na bolje ter jo prijatelji in prijateljice lahko obiščejo. Mi ji želimo skorajšnjo okrevanje.

K mornarici

K mornarici je odšel Hubert Gerchman, sin Mrs. Frances Gerchman in brat Mrs. Globokar, 19192 Abbey Ave. in sicer na Harris Island, S. C.

EPIDEMIJA "BOLEZNI" MED NEMŠKIMI GENERALI

Slabemu zdravju nemških generalov so krive ruske zmage nad nemškimi četami.

NEMŠKE DIVIZIJE SE UPIRAJO UKAZOM ZA POVRATEK NA FRONTO

KUJBISEV, Rusija, 12. januarja. — Današnja poročila s fronte naznanjajo, da je Rusija odprla svojo drugo ofenzivo ob Arktičnem oceanu, dočim so na jugu ruske armade predrele drugo nemško obrambno črto.

Rusija je pričela svojo ofenzivo proti ozemlju, katerega držijo finske in nemške čete že šest mesecev v svoji oblasti. Rusi še vedno prodirajo Poročila iz Moskve naznanjajo, da so Rusi napredovali dvanajst milj v Malojarslavskem okraju severno od Kaluge, kjer so zapodili Nemce iz tridesetih nadaljnih vasi. Ruske udarne čete so zavzele glavni stan nemškega generala von Schmidta ter se polastile celo njegove osebne lastnine v njegovem toplem in ugodnem zaklonišču. Tudi general Keitel je "zbolel."

LONDON, 12. januarja. Moskovski radio poroča, da je maršal von Keitel nenadoma "zbolel," dočim je bilo več generalov, prijateljev odstavljenega von Brauchitscha, aretiranih. (Maršal Keitel je stal, kakor znano "na vrhu" nemške armade. On je bil tudi tisti, ki je prebral Francozom v znanem železniškem vozu pogoje premirja. Opomba uredništva.)

Upor treh divizij Švicarsko časopisje naznanja, da so se tri nemške divizije, ki so prišle iz Rusije v Francijo na oddih, uprle ukazom, da bi šle nazaj na rusko fronto, in da je bilo 62 nemških vojakov ustreljenih.

Ruska agencija Tass poroča, da je bilo v več nemških mestih zaradi pomanjkanja živih več nemirov in izgrediv. V Leipzigu je policija aretirala skupino žensko samo zato, ker so javno grajale nacistični režim.

Epidemija tifusa Londonski radio naznanja, da je izbruhnila epidemija tifusa v severni Finski, kjer je nastanjenega mnogo nemškega vojaštva. Dalje so pričeli nacisti izvajati v zasedenih deželah kampanjo za nabiranje zimske obleke, kjer si s silo prillačajo kožuhe in zimske suknje. V Holandiji in Franciji slačijo celo ljudi na ulicah. V Češkoslovaški so bili rezultati te "prostovoljne" kampanje tako jalovi, da je nemška oblast zagrozila, da bo ustreljen vsak, ki bi oviral kampanjo.

Tudi Madžarska se upira Poročila iz Stockholma naznanjajo, da se je Madžarska uprla nemški zahtevi, da bi poslala nadaljno vojaštvo na rusko fronto. Italijanske tovarne pa so morali en dan v tednu zaradi pomanjkanja premoga zapreti.

Jugoslovanska zračna sila NEW YORK, 12. januarja. — Radio iz Ankare poroča, da imajo jugoslovanski četniki zdaj na razpolago svojo zračno silo, s katero napadajo Nemce s svojih tajnih letališč. Letalci prireajo tudi neprestano izvidniške polete, radi česar so jugoslovanski četniki vselej točno informirani o razporedbi nemških čet, Rečeno je, da ima jugoslovanska zračna sila do spomladi dovolj zaloga na razpolago.

STOCKHOLM, 12. januarja. — Neki švedski zdravnik, ki se je pravkar vrnil iz Berlina, označuje operacijske soče v nemških bolnišnicah za "klavnice." Zdravnik je dejal, da so šla skoro vsa omamila in narkotična sredstva, ki so potrebna pri operacijah, na rusko fronto, česar posledica je, da morajo zdravniki v nemških bolnišnicah vršiti razne operacije, kakor na primer odstranjevanje slepiča ali amputacijo udov, brez potrebnih omamil, s katerim se uspava bolnika. Otrokom izrezujejo, na primer, bezgavke pri polni zavesti in brez omamil.

WILLKIE POZIVA NA "SPARTANSKO ŽIVLJENJE"

NEW YORK, 12. januarja. — Wendell Willkie je danes tukaj izjavil, da ima Amerika pred seboj trde čase ter je pozval prebivalstvo, naj se odzove različnim duševnim in telesnim ugodnostim in naj živi življenje Spartancev.

NAPAD NA MALTO?

LONDON, 13. januarja. — Tukajšnji list Daily Mail objavlja poročilo, ki je bilo poslano iz Rima v Madrid, katero naznanja, da bodo nemške udarne čete tekem "desetih dni ali treh tednov" napadle Malto. Glavni napad na Malto, ki leži pred nosom Italije, bodo Nemci podvzeli z zračno silo.

PROPAGANDA OSISCA

WASHINGTON, 12. januarja. — Tukaj je nekaj primerov, s kakšno propagando vlečejo propagatorji osišča svoje ljudstvo za nos: Rim — Ameriški državljani slišijo treskanje bomb na svoja mesta. Berlin-Rim-Tokio — Tovarne v Zedinjenih državah se morajo zapirati zaradi pomanjkanja dela in pomanjkanja surovin v Daljnega vzhoda. Tokio — Adolf Hitler je mohamedanskega porekla in direktno potomec preroka Mohameda... Zalostna novica Zalostno novice sta doznali iz stare domovine Mrs. Angela Mirtich iz West Parka in Mrs. Caroline Telich iz E. 61 St., da jima je umrla ljubljena mati Cecilija Zabukovec iz Gorenje vasi pri Ribnici. Tukaj zapušča tudi sestro Mary Novak, v stari domovini pa dve poročeni hčeri in sina. Naj ji bo lahka domača gruda. Dar Pevsko društvo. Jadran se zahvaljuje Mr. in Mrs. Jos. Durn za \$2.00, kar sta darovala, ker se nista mogla vdeležiti Jadranskega Silvestrovega večera. Hvala!

UREDNIŠKA STRAN "ENAKOPRAVNOSTI"

» ENAKOPRAVNOST «

Owled and Published by
 THE AMERICAN JUGOSLAV PRINTING AND PUBLISHING CO.
 6231 ST. CLAIR AVENUE — HENDERSON 5311-12
 Issued Every Day Except Sundays and Holidays

Po raznašalcu v Clevelandu, za celo leto	\$5.50
za 6 mesecev	\$3.00; za 3 mesece
Po pošti v Clevelandu, v Kanadi in Mexicu, za celo leto	\$6.00
za 6 mesecev	\$3.25; za 3 mesece
Za Zedinjene države, za celo leto	\$4.50
za 6 mesecev	\$2.50; za 3 mesece
Za Evropo, Južne Amerike in druge inozemske države:	
za celo leto	\$8.00; za 6 mesecev

Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March 3rd, 1879.

Kaj je napovedal prerok iz 16. stoletja

VSE JE ODVISNO OD RUSIJE

Včerajšnji "Press" je objavil sledeči uredniški uvodnik:

Rusija tvori še vedno svetlo točko svetovne vojaške fronte.

Operacije zaveznikov na jugozapadnem Pacifiku še niso dosegle proporcij učinkovite zaviralne akcije. Japonsko prodiranje vzdolž Malajskega polotoka proti Singapuru se nadaljuje. Ameriška azijska mornarica, ki je izgubila svoje filipinske baze, se je umaknila na holandske mornariške postaje, dočim bje armada generala McArthurja obupen obrambni boj. Bombardiranje japonskih sil od strani ameriško-angleških bombnikov iz Burne, in kitajske zmage pri Čangši, vse to je sicer razveseljivo, toda to ni ohromelo ali zavrlo sovražnika.

Libijski razvoji so razočarajoči. Nemške mehanizirane armade so se zopet izmuznile iz klešč angleške armade, o kateri je Churchill še pred nekaj tedni upal, da bo zmagovito zaključila svojo libijsko kampanjo. Z zavlačivjo libijske kampanje je Hitler prepričan, da bi mogli Angleži izkoristiti prednost umikanja nemških armad v Rusiji s tem, da bi napadli nemški bok v Srčotzemlju ali da bi začeli razbijati po ukrajinski fronti. Dalje je Hitler prepričan s tem premeščanje angleških tankov in letal s Srednjega vzhoda na Daljni vzhod.

Toda kakor so obžalovanja vredni ti umiki na Daljnem vzhodu in zavlačevanja v Afriki, je vendar vse to silno odtetano s Hitlerjevimi izgubami v Rusiji. Tako sodijo vsi Roosevelt-Churchillovi strategji. In iz tega se lahko kuje sijajen kapital.

Ta domneva temelji na dejstvu, da je Hitler glavni sovražnik; da Hitler lahko zmaga, tudi če Japonska propade, dočim Japonska ne more zmagati, ako bi bila Nemčija poražena, ker bi v tem slučaju zavezniki koncentrirali svoj napad na Japonsko.

Zato tako veselje v Londonu in Washingtonu ob pogledu na veliko rusko ofenzivo, ki se nevzdržno vali naprej. Ruske teritorialne pridobitve so sicer vsega upštevanja vredne, toda le-te so še sekundarnega pomena v primeri treh večjih stečevin te ofenzive, ki so:

Preprečenje ali vsaj zavlečenje glavnega nemškega napada na Srednji vzhod ali na angleško otočje.

Uničenje bajke o nacijski nepremagljivosti v Nemčiji, v zavojevanih deželah, zlasti v Vichy-Franciji, ter v strateško ležečih nebojujočih se deželah od Turčije do Latinske Amerike.

Uničenje stotisočev nacijskih vojakov in bojnih mašin.

Zadnje je najvažnejše. Hitlerjevo zavojevanje Evrope in nevarnost zavojevanja vsega ostalega sveta, je temeljilo na superiornosti njegovega vojaškega stroja — stroja, katerega zapadni zavezniki ne morejo dograditi do leta 1943, kaj šele, da bi ga pred tem časom prekosili. Tega ne bo mogoče doseči dotlej, dokler Rusija med tem ne uniči doberšen del nemške mašine.

To je pa baš tisto, kar Rusija počenja. Počasi izza 22. junija, hitro izza 18. novembra in z veliko naglico izza 5. decembra. Ameriški poročevalci in oficijelni opazovalci so se na lastne oči prepričali o ogromnosti nemških izgub.

Zdaj je prvokrat, da je pričel Hitler izgubljati svoje moštvo, tanke in letala hitreje kot more vse to nadomestiti. Poleg tega je Hitler izgubil prednosti presenetljivoga napada kakor tudi pobijanja svojih žrtev posamezno, drugo za drugo. Zdaj izgublja tudi prednosti v številkah. Netrenirani mladci in srednje stari rezervisti se ne morejo istovetiti s prvovrstnimi mehaniziranimi divizijami in zračnimi edinicami, ki so našle v Rusiji svoj grob.

Res je, da en umik še ne pomeni Hitlerjevega poraza. Toda če se Rusom posreči, še nekaj tednov obdržati Nemce na begu ter onemogočiti tako nemškimi vojakom kakor nemškimi strojem vsako priliko zaščite pred rusko zimo, bodo zavezniki na pomlad morda relativno dovolj močni za pričetek svetovne ofenzive. Če jim pa to ne bo uspelo, pa bo morda Hitlerju možno obnoviti svojo ofenzivo tako na zapadu kot na iztoku.

To, kar se bo zgodilo v Rusiji tekom prihodnjih par tednov, bo v največji meri vplivalo na usodo dogodkov leta 1942.

Eden izmed najznamenitejših napovedovalcev bodočnosti je Mihael Nostradamus, zdravnik in astrolog iz 16. stoletja. Ta zanimivi pojav, ki se nanj vedno radi sklicujejo pristaši okultnih ved, je gotovo omembe vreden, dasi mu razsodni in resni ljudje ne pripisujejo one važnosti, ki mu jo dajejo ljudje, nagrnjeni k misticizmu in okultnim rečem. Nostradamus je bil pokrščen žid, ki je živel v provensalskem mestu Salonu in je tam torej pred skoraj 400 leti umrl leta 1566. Enajst let pred svojo smrtjo je izdal knjigo z zagonetnimi verzji, ki so postale predmet razglabljanja prenekaterega znanstvenika in lajka. Svoje pesmi je imenoval centurije, ker ima vsaka po 100 verzov, posamezne kitice, sestojee iz štirih vrstic, pa se imenujejo kvatrene. Vsebina teh verzov, ki so silno težkoumljivi in brez dolgotrajnega razglabljanja sploh nimajo nikakega smisla, so prerokbe o raznih dogodkih, bodisi o usodi držav in narodov, bodisi o usodi posameznih vladarjev in odličnih osebnosti. Na glas so prišle Nostradamusove prerokbe, ko ga je kraljica Katarina Medicajska, ki se je sama bavila z okultnimi stvarmi, pozvala na svoj dvor, da ji je napovedal usodo kraljevskega doma Valoiskega. Tudi papeži so mnogo pripievali k ugledu prerokb, ker so prepovedali vernikom čitanje Nostradamusovih del in je bila prepoved veljavna do leta 1781. V nekaterih centurijah je namreč astrolog napovedal konec papeštva in rimske cerkve.

Prva knjiga centurij je izšla v Lyonu l. 1555 ter je obrnila nase pozornost vseh izobražencev. Bili so to časi, ko je bil krščanski svet razklan v dva tabora, ki sta se borila za nadvlado na svetu in za gospostvo nad dušo in vestjo: Doba najhujših verskih bojev ob reformaciji. Nostradamusa so poklicali v Pariz in ker je mož slutiti, kaj ga bo kralj vprašal, je na kos pergamenta izpisal 35. kvatreno l. centurije ter ga izročil kralju Henriku II., ki je ob pogledu na stih baje prebledel. Dotična kvatrena se je glasila: Mladi lev bo starega leva premagal. Na bojnem polju, v dvoboju, v zlati kletki mu bo izkopal oči, od obeh eno. Potem bo umrl krute smrti. Ta sestaneček se je vršil leto potem, ko je izšla prva knjiga Nostradamusova in razni prijatelji so svarili kralja, ki je bil junaškega značaja in je nadvse ljubil turnirje, naj se nikoli več ne bojuje v zaprtem prostoru — tala so tolmačili besedo v "zlati kletki." Tri leta kasneje so v Parizu slavili poroko kraljeve hčere Elizabete in Henrik II. je priredil prekrasen viteški turnir. Da poveča slavo dneva, je želel tudi sam nastopiti v dvoboju, toda nihče izmed vitežev se ni hotel meriti s kraljem. Vojvoda Savojski je kralja spomnil na prerokbo, o kateri so bili vsi prepričani, da velja kralju, kajti samo njemu je šel za-

damusove prerokbe segajo do l. 1999 in iznajdljivi razlagaci so odkrili centurije, ki ustrezajo francoski revoluciji, Napoleonu, Rusiji, svetovni vojni in celo Društvu narodov. Na nekem mestu se omenja "beg kralja v Varennes in neuspešni beg bo vzrok njegove pogube, oblast odzeta, kralj usmrčen, tudi dama (kraljica) obsojena na smrt, dofená pa bo čuvar tepel s palico." Čevljar Simon je čisto surovo pretepal prestolonaslednika Ludvika XVII.

Na Napoleona kaže nekoliko centurij, ki jih je Nostradamus napisal sredi 16. veka: "Prišel bo Marsovec (vojak), rojen v pokrajini kraj morja, cesar se bo rodil blizu Italije, iz obmorškega mesta, ki plačuje davek, pregnal bo revolucijo in njegova vlada bo trajala 14 let." Ti podatki so skoraj res določni: Vojak vseh vojakov Napoleon se je rodil v Ajacciu preko morja, blizu Italije — na Korsiki, ki je takrat plačevala davek Genovežanom. Cesar je bil 14 let. Tudi o njegovem prvem izgnanstvu pišejo centurije: "Premagani princ, ujet na Elbi, bo prišel preko Genovskega zaliva do Marseja, z velikim naporom tujevc bo spet premagan, njegov genij bo poslan na Antipode" (Sv. Helena).

"Blizu V in Srbije bo izbruhnila smrtonosna vojna," pravi ena izmed kvatren. Rimsko pet (V, smatrajo razlagalci kot onih pet držav, ki so takoj stopile v vojno: Avstrija, Nemčija, Rusija, Belgija in Francija). "Vsi oni od Norimberka, Augsburga do Basela (Nemci) bodo preko flamske (Belgije) vdrlí v Galio (Francijo)." Zanimive so za nas vsekakor vrstice. "Tudi plavalosi Ferdinand pojde v vojno, zapustil bo cvet lilije zaradi Macedonije, toda propadel bo sredi pota, ker se bo bojeval proti možem, hrabrim kakor Mirmidoni." Cvet lilije je stari francoski grb, tedaj Francija, Mirmidenci so Ahilovi junaški rojaki, plavalosi Ferdinand in Macedonija — ni treba pojasniti morda je mož res plavalosi.

O Društvu narodov pa je imel stari vedež precej jasne pojme in jih tudi ni kar nič skrival: "Govori na Lemanskem jezeru (Zeneva) bodo ostali brez uspeha, dnevi, tedni, meseci in leta dokler ne bo vse skupaj nič in države bodo videle, da so njihovi sklepi zaman." Brez vsake razlage: Mož je zadel v črno.

Tako smo pri sodobni vojni in moramo, v svesti si svoje nevarnosti, ustrezajoče centurije prepustil v obdelovanje propagandistom, da jih obračajo po svoje. Kdor bo doživel konec spopada, bo videl, komu je zmagó prisodil stari vedež. Glavna lastnost njegovih prerokb je namreč ta, da so namenoma tako temne, nejasne, zavite v vsakršno navlako, da se dajo razrešiti šele po dogodku samem. Šele takrat so odkrile skriti pomen nekaterih očitno nesmiselnih obratov, pravijo častilci Nostradamusovi in verjemimo jim, če jim hočemo. Dalje pravijo: Gnal ga je, da je prerokoval, ampak v usodo se ni hotel vtkati.

Rekli smo, da segajo prerokbe do leta 1999. Takrat bo po mnenju starega žida konec vseh naših držav in cerkva, kajti nesrečne belce, ki se vedno koljejo med seboj, bo zalila poplava rumenih narodov, ki tudi niso ravno miroljubni. Če pa vsega tega ne bo, se bodo morali tolmači truditi da najdejo primerne dogodke, da jim lahko obljebijo Nostradamovo suknjo. Igra je gotovo zanimiva.

zhtevali odškodnino in teko lovi. Juhe! Mačka se je ujela. Čila je vodnjak. Vedra! Lestve!

Vsi so bili prepričani, da nos gospoda L'Amberta ali pa vsaj skoraj celega, pak škoda, ta vodnjak ni bil kakor so drugi vodnjaki: skozi se je samo prišlo v ščen kamenolom, čigar roždržali na vse strani in so tvorili preko deset milj omrežje, ki je bilo v zvezdrisikihi katakombami.

Plaćali so gospoda Tribza njegov trud, vaščanom, zahtevano odškodnino, pa šli v najhujši plohi zopzaj proti Parthenayu.

Preden je do kože prelin popolnoma pomirjeni Bey stopil v voz, je še pogospodu L'Ambertu roko.

Gospod, ga je nagorsnesižno mje žal, da ma tako daleč prignala, deklica ni vredna niti krvi, ki se je zanjo preldanes ji dam slovo. Ne bi je več pogledati, ne da zmisli na nesrečo, ki jo temi gospodi vred poizkusili vse, da vam vrnem, kar sngubili. Zdaj naj vam pa še izrazim upanje, da se la ta nesreča popravi.

Jezev, glej jo no, je zavpil markiz in pokazal na žival. Vsi so razumeli gesto in te besede.

Ali se da še kaj napraviti? je vprašal notar.

Bomo videli, je rekel zdravnik.

In vsi so jo udrlji za mačko. Ali mačka ni bila nič kaj pri volji, da jo ujamajo. Tudi ona jo je pobrala.

Parthenayski gozdiček takega lova še nikoli ni videl, pa ga tudi ne bo. Markiz, menični posredovalce, trije diplomatje, vaški zdravnik, lakaj v lepi vrveji in notar, ki je lovil kri v robec, vsi so se zagnali za mršavo mačko.

Tekli so, kričali, lučali kamenje, suhe veje in sploh vse kar se je dalo doseči, drveli petov in jas in se s sklonjenimi glavami izgubljali med gostim grmovjem. Tekli so skupaj, pa se zopet razkopili, se postavili v vrsto, pa zopet v kolobar okoli sovražnika; mahalí so po grmihih, tresli debla, plezali na drevesa in trgali ob parobkih svoje nizke škornje in obleko ob grmovju. Šli so kakor vihri; ali vražja mačka je bila hitrejša od vihre. Dvakrat so jo že zajeli v kolobar; obakrat pa ga je prebila in ušla. Že so mislili, da sta jo ugnala utrujenost in bolečina. Ko je skočila kakor veverica z drevesa na drevo, ji je izpodletelo. Lakaj gospoda L'Amberta se je zakadil proti nji in jo že držal za rep. Tiger v zmanjšani obliki pa ga je samo opraskal in zbežal iz gozda.

Podili so se za njo po ravnini. Dolgo dolgo pot so že naredili; neizurna je bila ravan, ki je bila videti kakor šahovna deska med lovci in njih plenom. Silno vroč dan je bil; na zapadu so se zbirali črni oblaki. Vsi so bili potni, a nič ni moglo potolažiti jeze teh osmih možakarjev.

Gospod L'Ambert, ki mu je kar naprej tekla kri, je vzdobujal spremljevalce z besedo in z rokami. Kdor ni še nikoli videl notarja, ki bi tekel za svojim nosom, si ne more misliti njegove gorečnosti. Uboge jagode in maline, ubogi ribez in uboge košmulje! Povsod, koder se je ta druhal podila, so bile rastline pohojene, pokončane, uničene; ostale so samo še zmekane cvetlice, izrvano brstje, odlomljene veje, poteptana stebala. Vaščani, ki jih je obiskala ta neznana šiba božja, so metali od sebe škropilnice, pozivali sosede, klicali poljskega čuvaja,

III

Kje brani notar svojo večjim uspehom.

V dno duše srečen je vaz-Beyev fijaker. Temu remu pariškemu postopalo bilo morda manj do peto frankov napitnine, kakor volzil, ki ga je navdajalo, svojega svojega gospoda obge.

(Nadaljevanje)

Milwaukee. — Tukajšnji venski polmeslečnik Jugoski Obzor poroča, da je letolem prenehal biti uradno silo JSPZ Sloge. Tako je čila zadnja konvencija te nizeacije, katera bo odslječirala za svoje člane n"bulletin"; ki se bo tiskal v poljski tiskarni. — Poročili Andrej Stupar in Ida ter John J. Petek in Silvij doševič.

FARME NAPRODA
 100 akrov neobdelane (brush land), brez poslobra peščena cesta, elekluč, šolski bus, davek \$17.00 pol leta. Cena \$1,000 v gotoplopta na gorko vodo, kokošnjak, traktor in plujvek \$9.50 na pol leta. \$2,800.

Farma za mleko (Farm). 75 akrov, hiša sobami, velik hlev in skelena \$4,000. \$1,000 takopol na lahke obroke.
 30 akrov, hiša s 4 soCena \$1,750.

Pokličite: ORchard 3458
 W. R. Bowman
 3576 W. 159th Street
 Cleveland, Ohio

Let Your Answer to Bombs Be—BONDS!

We are fighting enemies who will stop at nothing. With our homes, our very lives at stake, shall we stop short of giving our dimes and dollars for Defense? Buy Defense Bonds and Stamps every day, every week. Buy as if your very life depended upon it. It does!

PROCES PROTI RUSKIM ZAROTNIKOM

Rekel sem, da najlažje more napraviti Kazakov, ker uporablja preparate, katere pripravljaja sam, brez kontrole, s pomočjo laboratorju, kar vzbujajo — je znano le njemu same. Po pripravljanih razgovorih Kazakovim sem ga obvestil o odločilu, ki sem ga dobil od njega. V začetku je on jako nevoljen, boječ se, da bo zločin krit, potem pa je pristal. Ni ga spraševal, kaj je uporabljal, tembolj, ker je navadno dal tajno svojih preparatov, vedel sem, da ima v tem polju obširne zmožnosti. Mrt Mendžinskega je nastopila nenadoma med spanjem, če ne motim na predvečer smrti sime Pješkov (sina Gorkega), vsled srčne kapi. Nisem mislil, da je to delo Kazakovih.

po njegovi nalogi, je izpovedal: "Maja meseca 1934. je Maksim (M. A. Pješkov) s pomočjo Krjučkova zbolel na gripozni pljučnici, a zdravnik Levin, Vinogradov in Pletnjev so ga izdrazavili do smrti." Obtoženec Jagoda pojasnjuje v svojih izpovedbah tako-le vzroke, ki so ga vzpodbudili pospešiti teroristično dejanje zoper N. I. Ježova: "Moja odstranitev od dela v Ljudskem Komisarjatu notranjih zadev ter imenovanje na moje mesto Ježova je pomenilo popolni proval naše zarote, zavoljo tega, ker ne bo mogoče preprečiti zrušitev kadrov protisovjetske organizacije. Ježov izkoplje vse, treba se je iznebiti Ježova. To je bila edino mogoča rešitev, od katere sem prišel in v kateri sem začel odločno uredničevati..."

Ta svoj naklep je skušal Jagoda uresničiti s pomočjo svojih sokrivcev, med katerimi je najbolj vidno ulogo igral obtoženi Bulanov. Po priznanjih obtoženca Jagode in obtoženca Bulanova se je nameravalo izvršiti umor sodr. N. I. Ježova potom zastrupljenja s pomočjo nalašč v ta namen pripravljenih strupov.

"Ko je bil Jagoda odstranjen iz LKNZ — je izpovedal obtoženi Bulanov — je meni in svojemu osebnemu zaupniku Savolajneli General Electric ledenice General Electric Magic Chef, Tappen in Grand kuhinjske peči Imamo tudi Philco Radio. Cene zmerne **Anton Dolgan** 15617 Waterloo Rd.

Ako iščete dobrega popravilca za vaše čevlje, pridite k nam. Vedno prvovrstno delo. Popravljamo stare čevlje ter imamo polno zalogo finih, novih moških čevljev. Cene zmerne. **FRANK MARZLIKAR** 16131 St. Clair Ave.

Ameriške čete v Alaski

Gornja slika prikazuje ameriško vojaštvo v Alaski, naši najsevernejši posesti.

Predsednik Roosevelt s svojim vojnim kabinetom

Gornja slika predstavlja sejo vojnega kabineta, kateri načeljuje predsednik Roosevelt.

nu direktno naročil zastrupiti Ježova."

Ko je podrobno opisal sredstva, s pomočjo katerih je skušal obtoženi Jagoda izvršiti umor sodr. N. I. Ježova, je obtoženi Bulanov priznal, da je on, Bulanov, sam delal zmes strupov, določenih za zastrupljenje sodr. Ježova.

Obtoženi Jagoda je pri zaslišanju v Državnem pravdnistvu Zveze ZSSR celotno priznal ta svoj zločin, in izpovedal:

"Da, priznati moram, da sem pripravil ta zločin. Organiziral sem priprave za umor Ježova, kot človeka, nevarnega za protirevolucionarno zaroto in v stanu razkrinkati našo protirevolucionarno organizacijo."

Na ta način, smatra preiskava kot brezdvomno dognano, da so vodilni člani "desničarsko-trockističnega bloka," pritegnjeni v pričujoči zavedi h kazenski odgovornosti, izvršili teroristična dejanja zoper S. M. Kirova, V. R. Menžinskega, V. V. Kujbiševa, A. M. Gorkega in M. A. Pješkov ter pripravljali niz drugih terorističnih dejanj, ki jih niso utegnili ostvariti.

Umori sovjetskih delavcev so zaključili krog najtežjih državnih zločinov, s pomočjo katerih je banda preziranih izmečkov naše domovine, provokatorjev carske policije, plačancev ino-

Oblak Furniture Co.
Trgovina s pohištvo
Pohištvo in vse potrebšine
za dom
6612 ST. CLAIR AVE.
HENDERSON 2978

TRGANJE IN BOLEČINE V MISICAH?
Hitro pomoč dobite s Pain-Expeller-jem, čudovitim mazilom, ki ga rabijo tisoči. Nad 18 milijonov prodanih steklenic je dokaz njegove učinkovitosti. Zahtevajte pravi Pain-Expeller s Sidrom na škatlici.

PAIN-EXPELLER

The Quickest, Surest Way YOU Can Help Win This War...

Buy Defense BONDS—STAMPS Now!

zemskih proizvodovalnih služb, ki so prodajali inozemskim kapitalistom našo zemljo in našo svobodo, hotela uresničiti fašistični načrt strmoglavjenja sovjetskega ustroja ter obnovitev kapitalizma v naši deželi.

Kakor se je sedaj pojasnilo, niso bili ti strašni zločini slučajnost niti za trockiste, niti za desničarje.

Preiskava je dognala, da so že leta 1918, neposredno po Oktobrski revoluciji, v dobi sklenitve Brest-Litovskega miru, Buharin in njegova skupina takojimenovanih "levih" komunistov, in Trocki s svojo skupino ter skupaj s "levimi" eseri organizirali zaroto zoper V. I. Lenina, kot glavo Sovjetske vlade.

Buharin in drugi zarotniki so nameravali, kot je razvidno iz preiskovalnega materiala, raztrgati Brest-Litovski mir, strmoglaviti Sovjetsko vlado, aretirati in umoriti V. I. Lenina, J. V. Stalina in J. M. Sverdlova ter sestaviti novo vlado iz buharincev, ki so se tedaj radi maskiranja imenovali "levi" komunisti, trockisti in "levih" eserjev.

Grocerija in tobakarna
naprodaj. — Zajamčenih \$350 do \$400 tedenskih prejemkov. — Najemnina \$30 na mesec. — Velika zaloga. — Kratke ure. Za \$900 dobite vse skupaj. — Pridite med 2. in 3. uro popoldne, 1364 Hayden Ave. — Vzemite Euclid-Hayden karo.

Medzavezniški vojni svet

Predsednik Roosevelt in premier Churchill sta sklicala prvo posvetovanje vojnega sveta v Beli hiši. Na gornji sliki so ameriški člani tega sveta. Od leve na desno so: general H. H. Arnold, načelnik armadnega letalskega zbora; vojni tajnik Stimson; admiral H. R. Stark, načelnik pomorskih operacij; mornariški tajnik Knox in general G. C. Marshall, šef ameriškega generalnega štaba.

Slaba novica za osiše

Na sliki vidimo angleškega premierja Chuchilla ob njegovem prihodu v Belo hišo, kjer se je sestel s predsednikom Rooseveltom. Na predsednikovi desnici je kapitan John Beardall.

Zaslišan v Zveznem Državnem pravdnistvu 19. in 20. februarja t. l. je bivši član Osrednjega Odbora stranke "levih" eserjev, V. A. Karelin izpovedal o zarotniški delavnosti eserjev in buharincev leta 1918. sledeče:

"Končoveljavni sporazum z "levimi" komunisti v boju zoper sovjetsko vlado, ki so ji načelovali Lenin, Stalin, in Sverdlov, smo dosegli po VII. kongresu komunistične stranke.

Po nalogi CO "levih" eserjev smo se pogajali z "levimi" komunisti Kamkov, Prošjan in jaz."

Govorec o značaju teh pogajanj in o ulogi obtoženega Buharina N. I., je Karelin V. A. dalje izpovedal:

"Predlog Buharina je bil — ne ustaviti se pri aretaciji vlade, temveč naj se fizično uničijo voditelji sovjetske oblasti, in v prvi vrsti Lenin, in Stalin."

THE CALL TO THE COLORS IS A CALL FOR DOLLARS!

Dig deep. Strike hard. Our boys need the planes, ships, and guns which your money will help to buy.

Go to your bank, post office, or savings and loan association. Tell them you want to buy Defense Bonds regularly, starting now.

OGLAŠAJTE V "ENAKOPRAVNOSTI"

YOU GIRLS WHO SUFFER Distress From MONTHLY FEMALE WEAKNESS

AND NEED TO BUILD UP RED BLOOD!

TAKE HEED if you have all or any one of these symptoms: do you suffer headache, cramps, backache, nervousness, weakness, crankiness, distress of "irregularities," periods of the blues, a bloated feeling—due to functional monthly disturbances? Then start at once—try Lydia Pinkham's Compound Tablets (with added iron). Pinkham's Tablets are famous for relieving monthly pain and distress. Thousands of girls and women report remarkable benefits! Taken regularly—they help build up resistance against such annoying symptoms. Lydia Pinkham's Compound Tablets are also especially helpful in building up red blood and thus aid in promoting more strength and energy. Follow label directions. WORTH TRYING!

KOLIKO STORITE ZA CANKARJEV GLASNIK?

Če ste res napredni, pokažite to tudi z dejanjem. Cankarjev glasnik je napredna delavska kulturna revija za leposlovje in puc. Priporočite svojemu prijatelju ali znanцу, da si jo naroči. Za obstoj in napredek izobraževalnega časopisa je potrebno sodelovanje vseh, ki so za napredek!

Cankarjev glasnik potrebuje zastopnikov, posebno še izven Clevelanda. Priglasite se! Pišite upravnistvu, ki bo radi volje dalo vsa pojasnila. Naslov: 6411 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

Naročilna nakaznica na Cankarjev Glasnik

IME: _____
NASLOV: _____
Zastopnik: _____
Plačal \$ _____ c _____ Dne _____ 19 _____

NOVICA

IMA LE TEDAJ SPLOŠNO VREDNOST KO JO IZVE JAVNOST

KADAR SE pri vaši hiši pojavi kaj novega, ki bi zanimalo vaše prijatelje in splošno javnost, sporočite tozadevno na

ENAKOPRAVNOST

6231 ST. CLAIR AVE.
HENDERSON 5311

Novice radevolje priobčujemo brezplačno

Lastujte delež v Ameriki

Če bo vaša zastava padla, boste vi zgubili svobodo. Vi lahko ohranite to svobodo s tem, da DANES kupite "Defense Savings" znamke. Posodite stricu Samu desetico in pomagajte, da bo zastava svobode še naprej vihrala. Lastujte delež v Ameriki!

"Defense Savings" znamke dobite na bankih ali poštnem uradu.

Get Your Answer Bombs Be BONDS!

We are fighting enemies who will stop at nothing. With our lives, our very lives at stake, we are short of giving our money and dollars for Defense Bonds and Stamps every day, every week. Buy as your very life depended upon it does!

PROSPER MERIMEE

KARMEN

poslovenil
VLADIMIR LEVSTIK

Telesne znake ciganov je laglje razločiti nego opisati, in če si videl le enega, spoznaš individualij tega plemena izmed tisočev. Obraz in izraz sta glavno, kar jih razlikuje od narodov, ki bivajo z njimi v istih deželah. Njih polt je zelo opaljena, vselej dosti temnejša od polti ljudstva, med katerim žive. Odtod ime "Kale" t. j. "črni", kakor se pogosto označujejo. Njih oči so vidno poševne, dobro rezane, globoko črne in zasenečene z dolgimi trepalnicami. Ciganski pogled se da primerjati le s pogledom divje zveri. Predrznost in plahost se hkrati odsevata v njem: te oči razodevajo prav dobro značaj naroda, ki je zvit in smel, a se "po naturi boji udarcev", kakor Panurg.

Večina moških je dobro raščeni, vitkih in gibčnih; ne vem, ali sem videl med njimi le enega samega debeluha. Na Nemškem so ciganke dostikrat jako zale, toda med španskimi "gitanami" je lepota redka. Prav mlade bi lahko veljale za prijetne grdo-be; kakor hitro pa so matere, postanejo odurne. Umazanost obeh spolov je neverjetna, in kdor ni videl las ciganske matrone, si jo more le iztežka predstaviti, magari če bi si mislil najbolj trdo, mastno in zaprašeno grivo.

Po večjih andaluških mestih skrbe nekatera mlada dekleta, ki so malce prijetnejša od drugih, tudi nekoliko boljše za svojo vnanjost. Le-te hodijo za denar plesat plese, zelo podobne tistim, ki jih prepovedujejo na naših javnih predpustnih plesih.

G. Borrow, angleški misijonar in pisec dveh jako zanimivih del o španskih ciganih, katerih izpreobračanja se je bil lotil na troške "Biblijske družbe," zatrjuje, da ga ni slučaj, ko bi se bila gitana vdala slabosti do moža, ki ni bil njenega rodu. Zdi se mi, da je hvala, ki jo deli njihovi čistosti, zelo pretirana. Predvsem je večina njih v položaju Ovidijeve grduke: "Casta quam nemo rogavit." (Po domače bi se reklo: "devica, ker je nihče ni maral.") Kar se tiče lepih, so podobne vsem drugim špankam v tem, da so izbirčne glede ljubimcev. Treba jim je ugajati, treba jih je zaslužiti. G. Borrow navaja v dokaz njihove kreposti črto, ki dela poštenju gitan, še bolj pa njegovi lastni nedolžnosti vsakatero čast. Pravi, da je neki nemoralnež, znanec njegov, zaman ponujal zali gitani več unč. Andaluzan, kateremu sem povedal to zgodbo, mi je zatrdil, da bi bil imel grdež več uspeha, ako bi ji bil ponudil par pijastrov, češ da je ponujati ciganki zlate unče baš tako slabo sredstvo zapeljavanja, kakor če bi kdo obljubil natakariči milijon ali dve. — Bodi to kakor hoče, gotovo je, da izkazujejo gitane svojim možem neobičajno vdanost. Ni je nevarnosti niti bede, ki ji ne bi kljubovale, da jim morejo pomagati v njih potrebah. Eno izmed imen, ki si jih dajejo cigani: "Rome" (t. j. "soprog"), se mi zdi, da potrjuje spoštovanje tega plemena do zakonskega stanu. Splošno lahko rečemo, da je njih poglavitna krepost rodoljubje, ako smemo tako imenovati zvestobo, ki jim je vodilo v njihovih odnošajih z osebami lastnega rodu, njih vnemo, s katero si pomagajo med seboj, in nekršljivo molčecnost, ki jo drže drug drugemu v kočljivih stvarih. Sicer pa opažamo nekaj podobnega v vseh tajnih in izvenzakonitih družbah.

Nekaj mesecev je tega, kar sem posetil tropo ciganov, ki so naseljeni v Vogezih (gorovdividij tega plemena izmed tisočev in Reno). V koči neke starke, starejšinke rodu, je ležal na smrt bolan cigan, ki je bil njeni rodbini tujec. Da bi mogel umreti med rojaki, je bil ta mož ostavljen bolnico, kjer so mu dobro stregli; že trinajst tednov je ležal pri svojih gostiteljih. Ravnali so z njim dosti boljše nego s sinovi in zeti, ki so živeli pod isto streho. Imel je posteljo od slame in mahu ter še nekam bele rjuhe, dočim je ležalo vseh enajst rodbinskih članov na tričreveljskih deskah. Toliko o njihovem gostoljubju. Ista žena, tako usmiljena do svojega gosta, pa mi je rekla vpricho bolnika: "Singo, singo, homte hi mulo" — zdajzdej mora umreti! Ako dobro premislimo, je življenje teh ljudi res tako bedno, da jim ne pomeni napoved smrti ničesar strašnega.

Znamenita črta v ciganskem značaju je njih brezbriznost do verskih stvari; a ne da bi bili tako silnega duha ali takšni skeptiki. Nikoli niso proglasili brezboštva. Narobe, vera dežele, kjer prebivajo, je tudi njihova; toda menjavajo je, kakor menjavajo domovino. Praznovanje, ki nadomešča sirovim narodom verska čuvstva, jim je enako tuje. Vendar pa sem opazil pri španskih ciganih čuden strah pred dotikom mrljca. Malokoga med njimi je moči pripraviti z denarjem, da bi nesel mrtveca na pokopališče.

Rekel sem, da se ukvarja večina cigank z vedeževanjem. Ta posel opravljajo izvrstno. Vir velikega dobička pa jim je zlasti prodaja ljubavnih čarov in pi-jač. Ne le, da imajo v zalogi krstačje tačice za priklepanje vetrenjaških src in stolčen magnetni kamen, ki budi ljubezen v brezčutnih: ako je treba, opravljajo tudi mogoče zakletve, ki prisilijo hudiča, da jim priskoči na pomaganje. Lani mi je pripovedovala neka španka tole zgodbo: šla je lepega dne po Alkalski ulici v Madridu, vsa žalostna in v skrbeh; kar ji zakliče ciganka, ki je čepela na pločniku: "Lepa gospa, vaš ljubček vam je nezvest!" Bilo je resnica. "Ali hočete, da vam ga spet pridobim?" Lahko si mislimo, s kolikšno radostjo je gospa sprejela ponudbo in s kakšnim zaupanjem jo je morala navdati oseba, ki je tako na prvi mah ugenila najnotranje skrivnosti njenega srca. Ker pa ni bilo moč začeti čarovnih obredov sredi

najbolj žive ulice v Madridu, sta se zmenili za drugi dan. "Nič ni lažjega nego storiti, da se vrne nezvestek k vašim nogam," je rekla gitana. "Ali imate morda kako žepno rutico, šarpo ali mantiljo, ki vam jo je on podaril?" Dala ji je svileno naprsno ruto. "Zdaj zasijte s karmezinasto svilo pijaster v tale vogal. — V drugi vogal zasijte pol pijastra; semkaj peseto; tjale dva reala. V sredino pa je treba zašiti zlatnik. Dublon (neki španski zlatnik) bi bil najboljši." Gospa zasije dublon in ostalo. "In zdaj mi dajte ruto, da jo ponese na pokopališče, kadar bo bila ura polnoči. Pojdite z menoj, ako hočete gledati lepo čarovnijo. Obljubim vam, da boste še jutri videli svojega dragega." Ciganka je šla na pokopališče sama, zakaž gop-
spa se je preveč bala hudičev, da bi jo bila spreminla. Uganite sami, ali je uboga zapuščenca ljubimka še katerikrat videla ruto in nezvestnika!

Vzič svojemu siromaštvu in mrznji, ki jo vzbujajo, pa uživajo cigani pri manj prosvetljenih ljudeh vendar umu višje pleme in od srca prezirajo naroda, ki jim izkazuje gostoljubje. — Gentili (domačini) so tako neumni, mi je rekla ciganka iz Vogezev, da ni nikaka zasluga ukiniti jih. Onidan me pokliče na cesti kmetica, naj stopim v hišo. Peč se ji je kadila; prosila me je, naj ji "oddalam," da bo spet vlekla. Jaz zahtevam najprej obilen kos slanine, nato pa zamrmmam po romansko: "Budalo si, rodila si se budalo, budalo umreš..." Ko sem bila že med vrati, pa sem ji rekla lepo po nemško: "Če nočeš, da bi se ti peč kadila, je najboljšje, da ne kuríš v nji." Nato sem pokazala podplate.

Zgodovina ciganov je še vedno neznanca. Vemo sicer, da so se njih prve, zelo maloštevilne

tolpe pokazale na evropskem iz-toku pod začetek XV. veka; ni pa moči povedati, odkod in za-kaj so prišli v Evropo, in kar je še bolj čudno, nihče ne zna, ka-ko so se mogli razmnožiti tako čudovito, tako naglo in v deže-lah, tako oddaljenih druga od druge. Cigani sami niso ohrani-li nikakega sporočila o svo-
nem izviru; kar pa govori veči-na njih o Egiptu, češ da je on njih prvotna domovina, je zgolj bajka, ki se je razširila o njih v predavnem času, oni pa so jo sprejeli za svojo.

Orientalisti, ki so proučevali ciganski jezik, mislijo po večini, da so prišli iz Indije. In res se zdi, da najdeš mnogo korenov in slovniških oblik romanščine tu-di v narečjih, izvirajočih iz san-skrta. Razume se, da so si ciga-ni na svojih dolgih romanjih prilastili mnogo tujih besedi. V vseh narečjih romanščine najdemo zlasti obilico grških; tako n. pr. "kokal" (kost) iz "kok-kalon," "petalli" (podkev) iz "petalon," "kafi" (žrebelj) iz "karfi" itd. Danes imajo cigani malone toliko raznih narečij, ko-likor je tolp njihovega plemena, ki žive ločene druga od druge. Povsod govore jezik dežele, v kateri prebivajo, laglje od svo-jega lastnega, ki jim služi naj-več le v to, da se morejo svo-
bodno pogovarjati vpricho tujcev.

Ako primerjaš narečje nemških ciganov z narečjem španskih, ki nimajo že več sto let nika-kih stikov z njimi, spoznaš obilo skupnih besedi; toda izvorni je-zik se je povsod, dasi v različni meri, izpremenil v dotiku z raz-vitejšimi jeziki, katerih so se bili ti nomadi primorani poslu-ževati. Nemščina z ene, španšči-na z druge strani sta tolikanj preobrazil bistvo romanščine, da se cigan iz Črnega lesa ne bi mogel sporazumeti s svojim in-daluškim bratom, čeprav bi ve-dela že po prvih stvarkah, da go-

vorita dve narečji, izvirajoči iz istega jezika. Nekatero besede najpogostejše rabe so menda skupne vsem narečjem; tako po-meni v vseh slovarjih, kar sem jih imel priliko videti, "pani" vodo, "manro" kruh, "mas" me-so, "lon" sol.

Števniki so si malone povsod enaki. Nemško narečje se zdi meni dokaj čistejše od španskega, zakaž ohranilo je mnogo prvotnih slovniških oblik, dočim so Gitani sprejeli kastiljske. Vendar pa tvore nekatero besede izjemo in potrjujejo davno skupnost jezika. — Nemško narečje obrazuje pretekle oblike tako, da dodaja velemliku, ki je vedno koren glagola, končnico "ium"; glagoli španske romanščine se spregajo po vzorcu kas-tiljskih glagolov prve vrste. Iz nedoločnika "hamar" (jesti) bi izvajali praviloma "hame" (je-del sem), iz "hilar" (vzeti) bi sledilo "hille" (vzel sem). Ven-dar pa pravi kak star cigan še izjemoma: "haion," "hillon." Drugih glagolov, ki bi bili ohrani-li to staro davno obliko, ne poznam.

Ko tako razkazujem svoje pičlo znanje romanskega jezika, moram označiti nekaj besed v francoski latovščini, ki so jih naši tatovi izposodili, od ciganov. Iz "Pariških skrivnosti" ve-dra družba, da pomeni "chou-rin" nož. To je čista romanšči-na; "čusi" je izmed tistih besed, ki so ostale skupne vsem nareč-jem. G. Vidocq-u je konj "greš" tudi to je ciganska beseda: "En retudi pansa nasti abela mača." V zaprta usta muha "romani-chel," ki pomeni v pariški latov-ščini cigana; zveržena je iz "romane čave" (ciganski fant-je). Etimologija, ki sem pono-sen nanjo, pa je izpeljava besede "frimousse" (obraz), ki jo rabi vsi šolarji ali so jo vsaj rabili za svojih dni. Pomnite predvsem, da je pisal Oudin v

svojem zanimivem slovarju l. 1640 še "firlimouse," "Firla" ali "fila" pa pomeni v romanščini obraz in prav tako tudi "mui"; to je isto kakor "os" Latincev. Cigan-purist je razumel spo-jenko "firlamui" v prvem hipu; zato mislim, da se ujema z du-bom njegovega jezika.

Vsega tega je pač dovolj, da dobe čitatelji naše povesti ugod-no mnenje o mojem studiju ro-manščine. In tako naj končam s pregovorom, ki je tu baš na mestu; "En retudi pansa nasti

abela mača." V zaprta usta naj ne prileti.

(Konec)

Pueblo, Colo.—Tukaj žina, ki ima enajst sinov, teh enajstih jih je pet vojaki, ostali bodo pa razen morda enega, ki bolehen. Ti fantje so iz Mr. in Mrs. Joseph Peček-gan St.

LOST

Lost—a cough due to a cold—thanks to the soothing action of Smith Brothers Cough Drops. Keep a box handy these days! Two kinds, both good, both effective, both delicious—Black or Menthol. And still only 5¢.

SMITH BROS. COUGH DROPS
BLACK OR MENTHOL—5¢

Most "MIDDLE-AGE" Women

38-52 Years
Suffer Distress At This Time!

If this period in a woman's life makes you cranky, restless, nervous, irritable, tired, blue at times, suffer weakness, dizziness, hot flashes, distress of "irregularities"—
Start at once—try Lydia E. Pinkham's Vegetable Compound. It's one medicine you can buy today made especially for women—it helps relieve distress due to this functional disturbance. Lydia Pinkham's Compound has helped hundreds of thousands of women

to go smiling thru trying "middle age."
Taken regularly—Lydia E. Pinkham's Compound helps build up resistance to such annoying symptoms that may betray your age faster than anything. Also very effective for younger women to relieve monthly cramps. Follow the directions. WORTH TRYING!

V ROKAH VSAKEGA SLOVENA V AMERIKI BI MORALA BITI

knjiga našega slav-
rojaka

Louis Adams
"Two-Week
Passage"

Cena \$2.50
(Po pošti 10c več)

Dobi se v uradu "Enakopravnosti," 6231 St. Ave., Cleveland, Ohio.

"To je knjiga, ki bi jo moral čitati vsi Amerikanci,"

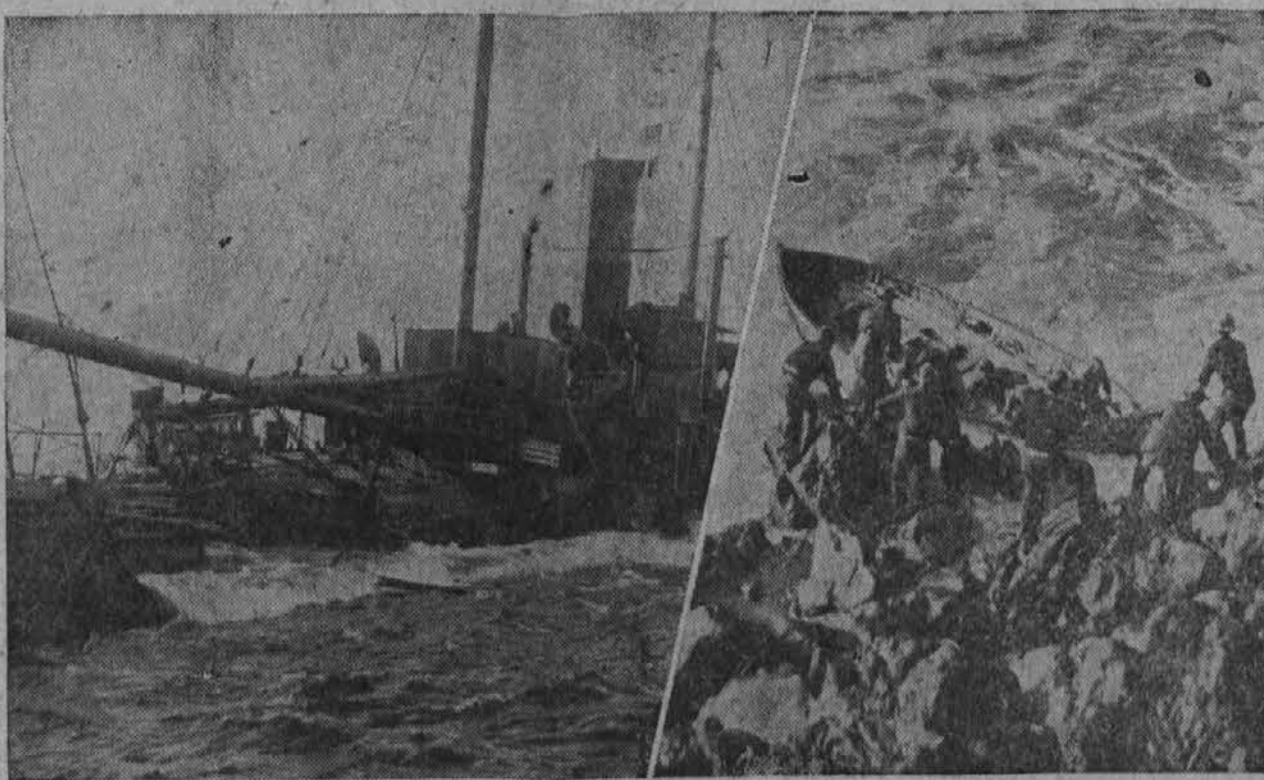
... pravi Eleanor Roosevelt, žena predsednika Zedinjenih držav.

Počitek po dobro opravljenem delu

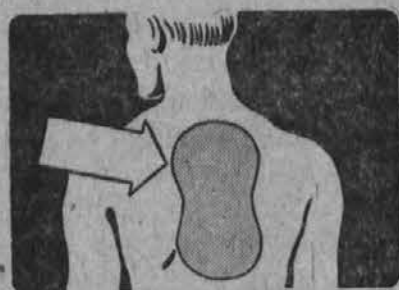
Na sliki na levi vidimo smehljajoče se in dobro oblečene ruske vojake, člane tankovskega zborja, ki so se v svojem prodiranju za Nemci za hip ustavili, da se naučijo svežega zraka in da použijejo svoje kosilo. Na desni pa so italijanski vojni ujetniki v Libiji, ki počivajo na svojem potu v angleško ujetništvo.

Žrtve japonskih podmornic ob obali Kalifornije

Na levi vidimo ameriški parnik Absaroka, katerega so zadeli japonski torpedi. Parnik je srečno priplul k obrežju. En mož posadke je bil ubit. Na desni pa vidimo izkrcavanje rešenega moštva s torpediranega ameriškega tankerja "Montebello," katerega je torpedirala japonska podmornica v bližini kalifornijske obale.

**OLAJŠAVA
ZA
BOLEČE
MIŠICE**

**JOHNSON'S
RED CROSS
PLASTER**

V. RABI PREKO 50 LET
NAPRODAJ V LEKARNAH

Johnson & Johnson